

Обґрунтування

до питання про прийняття постанови НКРЕКП «Про особливості нарахування плати за послуги розподілу природного газу споживачам, які здійснюють виробництво теплової та електричної енергії, в умовах воєнного стану, та внесення змін до постанови НКРЕКП від 29.03.2022 № 355»

Згідно з положеннями пунктів 1, 2 та 9 глави 6 розділу VI Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 (далі – Кодекс), розрахунки споживача за послугу розподілу природного газу, що надається Оператором ГРМ за договором розподілу природного газу, здійснюються виходячи з величини річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача та оплачуються споживачем рівномірними частками протягом календарного року.

Місячна вартість послуги розподілу природного газу визначається як добуток 1/12 річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача на тариф, встановлений Регулятором для відповідного Оператора ГРМ із розрахунку місячної вартості одного кубічного метра замовленої потужності.

Припинення або обмеження розподілу (споживання) природного газу не звільняє споживача від зобов'язання оплати вартості послуг за договором розподілу природного газу, крім випадків, передбачених цим пунктом, у тому числі розірвання цього договору або внесення змін до заяви-приєднання, що є додатком до договору розподілу природного газу, та вилучення об'єкта споживача.

Таким чином, оплата за послуги розподілу природного газу у поточному році здійснюється рівними частинами протягом року та не залежить від обсягів споживання природного газу в поточному місяці.

Разом з тим, 03 квітня 2026 року, під головуванням Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра енергетики України Шмигала Д. А., відбулася нарада з питань проблем функціонування виробників теплової та електричної енергії та обговорення можливих шляхів їх вирішення.

Слід зазначити, що за результатами вищезазначеної наради було складено протокол від 06 квітня 2026 року № 17/1.1-5.1-119 (далі – Протокол), пунктом 4 регулятивної частини якого рекомендовано НКРЕКП за необхідності забезпечити додаткове регулювання щодо оплати за розподіл природного газу непобутовими споживачами у випадках настання форс-мажорних обставин, зокрема, через обстріли та пошкодження генеруючих потужностей і пов'язаних з цим різких змін в обсягах споживання природного газу відносно середньорічних показників.

Крім цього, 07.04.2026 під головуванням заступника Міністра енергетики України Лігун Г. В. відбулася нарада, за результатами якої складено Протокол, пунктом 1 регулятивної частини якого рекомендовано НКРЕКП розглянути механізми врегулювання питання припинення нарахування плати за послуги з розподілу природного газу у період відсутності доступу до газорозподільної системи внаслідок пошкоджень, спричинених форс-мажорними обставинами (бойовими діями).

Разом з тим, згідно з положеннями пункту 3 глави 1 розділу X Кодексу, на об'єкті споживача (суміжного суб'єкта ринку природного газу) в точці вимірювання організовується єдиний комерційний вузол обліку за виключенням випадку, коли через метрологічні характеристики, сезонну роботу відповідного обліку необхідність відокремлення обліку газу за окремою тарифною групою

чи інші об'єктивні (обґрунтовані) причини можуть встановлюватися два та більше вузлів обліку.

При цьому, у зв'язку із внесення змін до Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06.03.2022 № 222, з 01.04.2026 суб'єктами господарювання, які провадять господарську діяльність з виробництва електричної енергії на теплових електростанціях, теплоелектроцентралях, газотурбінних та газопоршневих установках, отримують природний газ на загальних умовах та за ринковими цінами, що як наслідок може призвести до необхідності встановлення декількох комерційних вузлів обліку природного газу на об'єктах таких споживачів.

У зв'язку із зазначеним, з метою врегулювання проблемних питань, що виникають на ринку природного газу, та з урахуванням рекомендацій наданих Міністерством енергетики України, Департаментом розвитку газового ринку розроблено проєкт постанови «Про особливості нарахування плати за послуги розподілу природного газу споживачам, які здійснюють виробництво теплової та електричної енергії, в умовах воєнного стану, та внесення змін до постанови НКРЕКП від 29.03.2022 № 355», яким передбачено:

заборона нарахування плати за розподіл природного газу на об'єкт газоспоживання виробника теплової та електричної енергії, визначеного постановою НКРЕКП № 120, який було знищено/пошкоджено внаслідок військової агресії РФ проти України, у разі якщо за результатами технічного обстеження пошкодженого об'єкта Оператором ГРМ встановлено факт відсутності можливості експлуатації об'єкта газоспоживання відповідно до ПТЕСГ, про що складено Акт про припинення газопостачання (розподілу природного газу);

укладення технічної угоди між споживачем та Оператором ГРМ для визначення об'єму/обсягу передачі природного газу з газорозподільної системи, у разі виникнення потреби встановлення двох або більше вузлів обліку газу через необхідність відокремлення обліку газу за окремою тарифною (цінковою) групою чи інші об'єктивні (обґрунтовані) причини.

Проєкт постанови не має ознак регуляторного акта та не потребує проходження процедур, передбачених статтею 15 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг».

Враховуючи викладене вище, Департамент розвитку газового ринку пропонує прийняти постанову НКРЕКП «Про особливості нарахування плати за послуги розподілу природного газу споживачам, які здійснюють виробництво теплової та електричної енергії, в умовах воєнного стану, та внесення змін до постанови НКРЕКП від 29.03.2022 № 355».

**Заступник директора Департаменту-
начальник відділу методологічного
забезпечення функціонування
ринку природного газу**

Тетяна КРИВОНОГ

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ
ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про особливості нарахування плати за послуги розподілу природного газу споживачам, які здійснюють виробництво теплової та електричної енергії, в умовах воєнного стану та внесення змін до постанови НКРЕКП від 29 березня 2022 року № 355

Відповідно до статей 4 та 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг», частини другої статті 9 Закону України «Про правовий режим воєнного стану», у зв'язку з воєнним станом в Україні з 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року, введеним відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022, з урахуванням пункту 4 резолютивної частини Протоколу наради під головуванням Першого віце-прем'єр-міністра України – Міністра енергетики України Шмигала Д. А. від 06 квітня 2026 року № 17/1.1-5.1-119 та пункту 1 резолютивної частини Протоколу наради під головуванням заступника Міністра енергетики України Лігун Г. В. від 08 квітня 2026 року № 17/1.4-7.3-124 Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Протягом періоду дії воєнного стану операторам газорозподільних систем здійснювати нарахування плати за послуги розподілу природного газу споживачам, визначених постановою НКРЕКП від 24 січня 2023 року № 120, з урахуванням наступних особливостей:

1) якщо внаслідок форс-мажорних обставин (військова агресія російської федерації проти України) було знищено/пошкоджено об'єкт газоспоживання споживача, що призвело до унеможливлення його подальшої експлуатації відповідно до Правил технічної експлуатації систем газопостачання, затверджених наказом Міністерства енергетики України від 21 жовтня 2024 року № 402 (далі – ПТЕСГ), такий споживач на підставі положень розділу X Типового договору розподілу природного газу, затвердженого постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2498, має бути звільнений від оплати річної замовленої потужності знищеного/пошкодженого об'єкта газоспоживання на період відсутності можливості його експлуатації;

2) факт знищення/пошкодження об'єкта газоспоживання, визначеного підпунктом 1 цього пункту, підтверджується в установленому законодавством порядку;

3) період відсутності можливості експлуатації знищеного/пошкодженого об'єкта газоспоживання визначається з дня припинення газопостачання (розподілу природного газу), здійсненого оператором газорозподільних систем відповідно до вимог ПТЕСГ у зв'язку з пошкодженням об'єкта споживача, до дня відновлення газопостачання (розподілу природного газу) на такий об'єкт, що здійснюється оператором газорозподільних систем з дотриманням вимог ПТЕСГ за письмовою заявою споживача, яка подається оператору газорозподільних систем після відновлення такого об'єкту.

2. Оператор газорозподільних систем протягом трьох робочих днів з дня отримання заяви споживача здійснює технічне обстеження об'єкта газоспоживання, визначеного підпунктом 1 пункту 1 цієї Постанови, на предмет можливості експлуатації такого об'єкта відповідно до ПТЕСГ, та, у разі відсутності такої можливості, складає акт про припинення газопостачання (розподілу природного газу) із зазначенням причини припинення газопостачання (унеможливлення експлуатації об'єкта газоспоживання відповідно до ПТЕСГ внаслідок пошкодженням об'єкта споживача) (далі – Акт припинення). Акт припинення підписується споживачем, оператором газорозподільних систем та є підтвердженням факту відсутності можливості експлуатації об'єкта газоспоживання споживача, визначеного підпунктом 1 пункту 1 цієї Постанови.

3. Унести до постанови НКРЕКП від 29 березня 2022 року № 355 «Про особливості надання послуг з приєднання до газорозподільних систем під час дії воєнного стану» такі зміни:

1) назву після слів «газорозподільних систем» доповнити словами «та врегулювання деяких питань обліку природного газу»;

2) після пункту 5 доповнити новим пунктом 6 такого змісту:

«б. Операторам газорозподільних систем при наданні послуг з приєднання до газорозподільних систем або реконструкції, у результаті яких встановлюються газотурбінні чи газопоршневі установки, у тому числі когенераційні, блочно-модульні котельні, газові генератори (з метою провадження господарської діяльності з виробництва теплової та/або електричної енергії) та виникає потреба встановлення двох або більше вузлів обліку газу через необхідність відокремлення обліку газу за окремою тарифною (ціновою) групою чи інші об'єктивні (обґрунтовані) причини, забезпечити можливість:

- 1) встановлення таких вузлів обліку газу не на межі балансової належності;
- 2) організації та облаштування таких вузлів обліку газу відповідно до вимог Кодексу як комерційних вузлів обліку газу;
- 3) присвоєння відповідним точкам комерційного обліку окремих ЕІС-кодів типу Z.

Фінансування заходів, визначених абзацом першим цього пункту, здійснюється за рахунок коштів замовника послуг з приєднання або реконструкції.

У таких випадках порядок комерційного обліку природного газу (зокрема визначення об'єму/обсягу передачі природного газу з газорозподільної системи) визначається окремою технічною угодою, що укладається між оператором газорозподільної системи та споживачем.».

У зв'язку з цим пункт б вважати пунктом 7.

4. Ця постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова НКРЕКП

Юрій ВЛАСЕНКО

Обґрунтування до рішення НКРЕКП про врегулювання актуальних питань забезпечення ефективного функціонування ринку природного газу в умовах воєнного стану

Відповідно до Указу Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 в Україні з 24 лютого 2022 року введено воєнний стан, який продовжено Указами Президента України від 14 березня 2022 року № 133/2022, від 18 квітня 2022 року № 259/2022, від 17 травня 2022 року № 341/2022, від 12 серпня 2022 року № 573/2022, від 07 листопада 2022 року № 757/2022, від 06 лютого 2023 року № 58/2023, від 01 травня 2023 року № 254/2023, від 26 липня № 451/2023, від 06 листопада 2023 року № 734/2023, від 05 лютого 2024 року № 49/2024, від 06 травня 2024 року № 271/2024, від 23 липня 2024 року № 469/2024, від 28 жовтня 2024 року № 740/2024, від 14 січня 2025 року № 26/2025, від 15 квітня 2025 № 235/2025, від 14 липня 2025 року № 478/2025, від 20 жовтня 2025 № 793/2025 та від 12.01.2026 № 40/2026.

Положеннями частини другої статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» визначено, що до основних завдань Регулятора на ринку природного газу належать, зокрема сприяння безпечному, надійному та економному функціонуванню газової інфраструктури (газотранспортних і газорозподільних систем, газосховищ та установки LNG), що дасть змогу забезпечити недискримінаційний доступ до неї для всіх замовників.

Разом з тим, відповідно до положень частини першої статті 3 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон про НКРЕКП), Регулятор здійснює державне регулювання з метою досягнення балансу інтересів споживачів, суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, і держави, забезпечення енергетичної безпеки.

При цьому, частиною першою статті 20 Закону про НКРЕКП визначено, що Регулятор здійснює моніторинг функціонування ринків у сферах енергетики та комунальних послуг, який забезпечується шляхом проведення аналізу та оцінки, зокрема стану безпеки постачання енергоресурсів та безперебійної роботи інфраструктури.

У зв'язку з введенням воєнного стану та з метою забезпечення виконання Регулятором покладених на нього завдань, існує необхідність прийняття оперативного рішення НКРЕКП за результатами аналізу та оцінки стану безпеки постачання енергоресурсів та безперебійної роботи газової інфраструктури.

Враховуючи вищевикладене, уточнене обґрунтування та проєкт рішення щодо актуальних питань забезпечення ефективного функціонування ринку природного газу в умовах воєнного стану буде оприлюднено пізніше.

**Заступник директора Департаменту-
начальник відділу методологічного
забезпечення функціонування
ринку природного газу**

Тетяна КРИВОНОГ

УВ
НКРЕКП
№716-56.1/26 від 08.04.2026
КЕП: Кривоног Т. Л. 08.04.2026 14:42
3FAA9288358EC0030400000064E51F006E0CE200
Сертифікат дійсний з 19.03.2025 до 17.03.2027 14:22